

DOI: [10.32702/2307-2156-2020.4.153](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.4.153)

УДК 332.025.2

О. М. Вівсяник,
аспірант, Міжрегіональна Академія Управління персоналом, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-9373-047X

ВПЛИВ НЕОІНСТИТУАЛІЗМУ НА ВИЗНАЧЕННІ МІСЦЯ ОРГАНІЗАЦІЙ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

О. Vivsyanyk
postgraduate student, Interregional Academy of Personnel Management (Kyiv)

THE INFLUENCE OF NEOINSTITUTIONALISM ON DETERMINATION OF THE PLACE OF ORGANIZATIONS IN THE INSTITUTIONAL MECHANISM OF PUBLIC GOVERNANCE

В статті визначено, що держава, система державного управління значною мірою впливає на розвиток продуктивних сил. Вона стимулює розвиток науково-технічного прогресу, соціальні реконструкції та поширення комунікацій. Доведено, що структурні елементи суспільно-економічного життя, що регулює система державного управління можуть стати основою для радикальних інституційних змін. Визначний етап розвитку інституційної науки – теорія неоінституалізму. Вона, на відміну від класичного інституалізму, спрямована на обґрунтування суспільних процесів в державі та аналіз відносин не між індивідами, а між системами та організаціями.

В поданому дослідженні проведено аналіз впливу інституційної теорії на основні методології науки державного управління. Метою статті є дослідження впливу неоінституалізму на визначенні місця організацій в інституційному механізмі державного управління. В статті обрано саме неоінституалізм. Неоінституалізм це теорія, яка найбільш детально розкриває підходи в сфері управління суспільними явищами, економічними процесами на державному рівні.

Досліджуючи значення інституційної теорії в процесі становлення методології науки державного управління, основних положень інституційної школи в сфері державного управління, визначено риси інституалізму, що роблять його дієвим теоретичним інструментом у формуванні сучасних концепцій застосування механізмів державного управління в процесах трансформації суспільства, сфер його функціонування. Однією з таких сфер є охорона здоров'я. До таких рис відносяться: застосування міждисциплінарного підходу до пізнання явищ та процесів, потужне використання статистичних даних та методів їх опрацювання, застосування еволюційної концепції до пізнання суспільних явищ, перехід до принципів методологічного холізму, необхідність соціального контролю над економікою, активна економічна і соціальна роль держави. В статті визначено складові інституційного механізму державного управління. На основі проведено теоретичного дослідження уточнено категорію «інституційний механізм державного управління»

The article defines that the state, the system of public administration has a great influence on the development of productive forces. It encourages the development of scientific and technological progress, social reconstruction and the spread of communications. It is proved that the structural elements of socio-economic life that governs the system of public administration can become the basis for radical institutional changes. A significant stage in the development of institutional science is the theory of neo-institutionalism. Unlike classical institutionalism, it aims at substantiating social processes in the state and analyzing relationships not between individuals but between systems and organizations.

This study analyzes the impact of institutional theory on basic methodologies of public administration science. The purpose of the article is to investigate the influence of neo-institutionalism on determining the place of organizations in the institutional mechanism of public administration. Neoinstitutionalism is chosen in the article. Neoinstitutionalism is the theory that most thoroughly exposes approaches to the management of social phenomena and economic processes at the state level.

Investigating the importance of institutional theory in the process of formation of the methodology of science of public administration, the main provisions of the institutional school in public administration, identifies the features of institutionalism, which make it an effective theoretical tool in the formation of modern concepts of application of mechanisms of public administration in the processes of transformation of society, its spheres. One such area is health care. Such features include: applying an interdisciplinary approach to the knowledge of phenomena and processes, the powerful use of statistics and methods of their processing, the application of the evolutionary concept to the knowledge of social phenomena, the transition to the principles of methodological holism, the need for social control over the economy, active economic and social role of the state. The article identifies the components of the institutional mechanism of public administration. Based on the theoretical research, the category of "institutional mechanism of public administration" has been specified.

Ключові слова: вплив, неоінституалізм, організації, інституційний, механізм, державне управління.

Keywords: influence, neo-institutionalism, organizations, institutional, mechanism, public administration.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Держава, система державного управління значною мірою впливає на розвиток продуктивних сил, стимулюючи розвиток науково-технічного прогресу, соціальних реконструкцій та поширення комунікацій. Будь які структурні елементи суспільно-економічного життя, що регулює система державного управління можуть стати основою для радикальних інституційних змін. Визначний етап розвитку інституційної науки – теорія неоінституалізму на наш погляд найбільш адекватно описує саме системи державного управління, тому що, на відміну від класичного інституалізму, спрямована на обґрунтування суспільних процесів в державі та аналіз відносин не між індивідами, а між системами та організаціями. Одним з самих відомих представників цього напрямку науки інституалізму був Д. Норт. Д. Норт лауреат премії імені Альфреда Нобеля, яку він отримав за відродження досліджень в галузі економічної історії, завдяки додатку до них економічної теорії та кількісних методів, що дозволяють пояснювати економічні та інституційні міни.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Серед вітчизняних вчених, які плідно досліджували процеси інституційних механізмів державного управління та проводили аналіз інституційних теорій і, зокрема, неоінституалізму слід визначити таких вчених та їх праці: Шпикуляк О. Г., Прутська О.О., Мазур Г. Ф. «Інституціоналізм як методологія міждисциплінарного синтезу: еволюція сутності й базових концепцій» [1], Мороз В. «Застосування наукового інструментарію інституціоналізму в межах науки державного управління: теоретико-методологічний аспект» [3], Романишину А.М. «Вплив ідей «старої» історичної школи на становлення інституціоналізму»[4], Федорчак О. «Інституційний механізм державного управління»[10], Сазонець І.Л., «Державно-інституційне регулювання концентрації капіталу міжнародних та національних корпорацій» та «Інституційна трансформація державного управління охороною здоров'я: Україна та іноземний досвід»[11, 12].

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Однак, в поданому дослідженні ми хочемо провести аналіз впливу інституційної теорії на основні методології науки державного управління, тому мета статті – дослідити вплив неоінституалізму на визначенні місця організацій в

інституційному механізмі державного управління. Нами обрано саме неоінституалізм, як течія, яка найбільш детально розкриває підходи в сфері управління суспільними явищами, економічними процесами на державному рівні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Перші підходи до визначення сфери дії інституалізму, формування його на історичній основі ствердили його як перспективну методологію розвитку науки про державне управління та надали можливість сформуватися новим, більш пізнім напрямкам.

Можна виділити два етапи формування інституціоналізму: класичний інституціоналізм (становлення у першій чверті ХХ ст., основні представники - Т. Веблен, Дж. Коммонс, У. Мітчелл). нова інституціональна теорія або неоінституціоналізм (становлення у 60-70 роках ХХ ст., основні представники - Дж. Гелбрейт, Р. Коуз, Д. Норт).[5, с. 91 – 98].

Головними ознаками класичного інституціоналізму, які мають вплив на формування сучасних механізмів державного управління, формування економічної та соціальної політики держави є:

1. Широке визначення предмету економічної теорії, прагнення до інтеграції з іншими суспільними науками. Економічна теорія не повинна вивчати виключно економічні відносини, потрібно звертати увагу на увесь набір умов та чинників, що здійснюють вплив на господарське життя: правові, соціальні, психологічні, політичні, моральні, етичні та історичні.

2. Ступінь розвитку інститутів розглядається як основна детермінанта розвитку економіки та суспільства (принцип інституційного детермінізму).

3. Рівновага в системі можлива тільки за умов соціального контролю над економікою, що сприяло б ефективному застосуванню усіх переваг ринкового механізму, нівелюванню його недоліків. Ринок не є нейтральним та універсальним механізмом розподілу ресурсів.

4. Підтримка антимонопольної політики держави, увага до дій профспілок і держави із захисту інтересів індивідів.

5. Відмова від аналізу економічних відносин з позиції так званої економічної людини. Необхідно досліджувати не дії окремих членів суспільства, а спільні, скоординовані дії організацій і державних органів. Характеристики індивідів виводяться з характеристик інститутів, а не навпаки[5, с. 91 – 98].

Неоінституціоналізм виходить з двох загальних посилок. По-перше, що соціальні інститути мають значення і, по-друге, що вони піддаються аналізу за допомогою понять і методів економічної науки[5, с. 91 – 98].

Розвиток політичних та економічних систем, реформування механізмів державного управління всередині країн та порядку врегулювання спорів між державами призвели до необхідності оновлення теоретичних підходів в інституалізмі. Здійснюючи порівняльну характеристику постулатів “старого” інституціоналізму та неоінституціоналізму, виділено суттєві особливості кожної з шкіл. Вони зводяться до такого:

представники “старого” інституціоналізму досліджують проблеми економіки за допомогою правових, політичних та психологічних методів, тоді як неоінституціоналісти за допомогою методів неокласичної економіки знаходять вирішення проблем в сфері політики, права та соціології;

представники першої школи досліджували колективну діяльність з захисту інтересів індивідів (професійні комітети, уряди), тоді як представники другої в своїх дослідженнях, застосовуючи принципи методологічного індивідуалізму, на перше місце ставлять незалежного індивіда, який за своїми вподобаннями вирішує членом якого колективу бути [9, с.169-173].

Еволюційний розвиток систем державного управління, трансформація системи наднаціонального регулювання зумовлюють і наявність складної, динамічної системи інституційного регулювання. Оскільки ця система складалася поетапно, то вона містить в собі цілу низку напрямів та наукових течій. Сучасна інституційна теорія має складну структуру. За гіпотезою відомих науковців, професорів Шпикуляка О.Г. та Прутської О.О. інституціональна парадигма із «старого» інституціоналізму, представниками якого є Т. Веблен, Дж. Коммонс, У. Мітчелл, Дж. Гелбрейт, історичної і нової історичної школи, представниками якої є Ф. Лист, Г. Шмалер, Л. Бретано, К. Бюхер, австрійської школи, представниками якою були К. Менгер та Ф. фон Хайек. Австрійська школа багато в чому стала основою для формування нової інституційної теорії. Представниками нової інституційної теорії біли Дж. М. Ходжсон, Ф.А. Холіск, Д. Норт, Є. Ріх, А. Сен, Е. де Сото. В той же час, на основі нової інституційної теорії сформувалася цілісна концепція неоінституціоналізму. Цю теорію представляли, крім означених науковців також Р.Коз, О. Вільямсон, А. Ачіан, Г. Саймон, Дж. Б'єкенен, М. Олсон, Г. Демлец, Т. Еггертсон. На основі розвитку школи неоінституціоналізму та науковими здобутками зазначених та інших вчених сформувалися наукові теорії прав власності, економіки права, теорія трансакційних витрат, теорія суспільного вибору, нова економічна історія, теорія економічних організацій. [1, с. 12 – 19]

Остання стадія розвитку інституційної науки – теорія неоінституалізму на наш погляд найбільш адекватно описує саме системи державного управління, тому що, на відміну від класичного інституалізму, спрямована на обґрунтування суспільних процесів в суспільстві та аналіз відносин не між індивідами, а між системами та організаціями. Одним з самих відомих представників цього напрямку науки інституалізму був Д. Норт. За думкою Д. Норта саме організації стали основою створення розвинутих європейських інститутів. В своїй праці «Піднесення західного світу» він писав: «Внутрішні кодекси поведінки торгових спільнот, дотримуватися під загрозою остракізму, ймовірно, представляли собою початкові механізми з примусу виконання контрактів. Ці кодекси перетворилися в торгове право і поширилися по всій території Європи, де велася торгівля. Поступово вони об'єдналися з загальним і римським правом, а держава забезпечувала їх виконання в примусовому порядку» [7, с. 10 – 25].

Значення організацій, як і всіх інших інститутів для розвитку економіки, ми можемо знайти нижче в цій же роботі, де він дискутує з М. Вебером говорить, що «Вебер встановлює зв'язок між релігійними поглядами і цінностями, потім між цінностями і економічною поведінкою. Однак він не показує, як ця поведінка вплинула на розвиток специфічних інститутів і організацій, які створили постійно зростаючу економічну систему» [7, с. 10 – 25].

Підвищення економічного, торговельного значення Європи для всього світу Д. Норт пояснює можливістю переростання корпоративних правил в інституційні, які стали універсальними для всієї торгової системи світу. Він пише: «Генуезькі купці, навпаки, розробили двосторонній механізм контролю за виконанням контракту, який привів до створення юридичних і політичних формальних організацій для спостереження над виконанням угод і примусу до їх дотримання. Це і стало тим інституційним і організаційним шляхом, який привів до розвитку більш складних форм обміну і торгівлі» [7, с. 10 – 25].

Таким чином, ми можемо побачити, що в інституційній теорії значене місце відводилось організаціям як складовій інституційній системі. Під поняттям «організація» Д. Норт розумів політичні органи і установи (політичні партії. Сенат, міська рада, контрольне відомство), економічні структури (фірми, профспілки, сімейні ферми, кооперативи), громадські установи (церкви, клуби, спортивні асоціації) і освітні установи[8].

Разом з тим, Д. Норт визначав, що організації – фірми не зовсім підходять під визначення інститутів, так він пропонує: «Взагалі не розглядати їх як інститути, стверджуючи, що між ними існує принципова відмінність. Інститути - це правила гри, а організації - це гравці» [8].

Таким чином організації є вагомою складовою неоінституційної теорії. З одного боку, вони були однією з основ становлення сучасних соціально-економічних систем, піднесення держав в світі та становлення нових, прогресивних форм державності. З іншого боку організації наддержавного регулювання, політичного, соціального, духовного, етичного характеру несуть в собі на теперішній час інститутотворчу функцію і надають світу нові правила та норми поведінки, в той час як організації корпоративні, інші із сфери бізнесу є суб'єктами інституційної сфери і підпорядковуються встановленим нормам та правилам.

В контексті розвитку науки про державне управління є доцільним розвивати і функціональний підхід, який виокремлює види інституціоналізму за сферами його застосування та походження. Такий функціональний метод застосовується і в науці державного управління, яка з методологічних позицій різних наукових шкіл та галузей наук досліджує процеси державотворення та вдосконалення механізмів державного управління. Такий функціональний підхід запропоновано в таблиці 1, яку складено на основі досліджень Р. Демчишака. (таблиця 1).

Таблиця 1.
Характеристика видів інституціоналізму за функціональною ознакою[6]

№	Вид інституціоналізму	Характеристика
1	Історичний	підкреслює важливість інституційних здобутків минулого для сучасності, наголошуючи на визначальному впливі початкового політичного рішення на усі наступні. Дійові особи політики визначаються як похідні від політичних інститутів, які формують правила поведінки перших та створюють межі можливих альтернатив
2	Раціонального вибору	розглядає політичні інститути як інструмент, що використовується політичними акторами для реалізації власних цілей, як систему правил, дотримуючись яких, дійові особи політики намагаються оптимізувати ефективність свого функціонування, використовуючи існуючі політичні інститути або ж створюючи нові.
3	Соціологічний (соціальний)	охоплює систему взаємовідносин між державою та суспільством, визначає інститути як посередники між індивідуумами та усіма сферами суспільного життя. У межах інститутів політичні актори визначають погляд на різні соціальні явища.
4	Нормативний	акцентує увагу на домінуючій ролі норм у формуванні і функціонуванні політичних інститутів та у визначенні поведінки індивідів, наголошуючи на регулятивній функції інститутів
5	Емпіричний	проголошує відмінності у конфігурації політичних інститутів (за різних форм правління, методів здійснення влади) визначальними для пояснення відмінностей у способах реалізації та результатах політики
6	Інтернаціональний	намагається проводити аналогії між національними та наднаціональними (міжнародними) політичними інститутами
7	Політичний	Виконує функції забезпечення безперервності суспільного життя, контролю та підтримання порядку, регулювання соціальних процесів, взаємовідносин між індивідами, соціальної інтеграції та політичної соціалізації індивідів тощо.

Досліджуючи значення інституційної теорії в процесі становлення методології науки державного управління, основних положень інституційної школи в сфері державного управління, формування механізмів державного управління, необхідно визначити такі риси інституалізму, що роблять його дієвим теоретичним інструментом у розробці сучасних концепцій застосування механізмів державного управління в процесах трансформації суспільства, сфер його функціонування і, зокрема, в сфері організації охорони здоров'я. До основних з таких рис, за думкою Дубини М.В варто віднести такі:

1) застосування міждисциплінарного підходу до пізнання явищ та процесів, синтез наукових методів аналізу різних наук, їх обґрунтування та застосування для вивчення різних об'єктів, що дає змогу розширити теоретичну та методологічну базу дослідження в економічній сфері;

2) потужне використання статистичних даних та методів їх опрацювання для пояснення динамічних процесів функціонування та розвитку економічних процесів; застосування статистики для пояснення економічних явищ не лише сприяло розвитку економіки як науки, але й вимагало адаптації напрацьованих у сфері математики, розробки прикладних засад їх використання;

3) застосування еволюційної концепції до пізнання економічних явищ, за якої всі процеси пізнаються як динамічні об'єкти, що постійно знаходяться у розвитку, а не є статичними за своєю природою; такий підхід дає змогу більш раціонально пізнавати економічні явища з позиції можливості їх зміни в майбутньому внаслідок подій, що відбуваються не лише в економічному житті суспільства, розробляти заходи щодо розвитку таких явищ;

4) замість методологічного індивідуалізму, тобто аналізу поведінки індивіда, відбувається перехід до принципів методологічного холізму, за яким у центрі аналізу виявляються не індивіди, а інститути, причому не окремі інститути, а їх система;

5) необхідність соціального контролю над економікою, активна економічна і соціальна роль держави, яка забезпечує розроблення, законодавче схвалення і дію формальних інститутів, збалансування їх з неформальними, формування і регулювання конкурентного середовища [2, с. 8 – 11].

Вище вже були наведені положення О.Мороза щодо можливості застосування інституціонального інструментарію в науці про державне управління. Відомий фахівець в питаннях функціонування механізму державного управління О. Федорчак на основі проведених досліджень в роботі «Інституційний механізм державного управління» пропонує складові елементи інституційного механізму державного управління, які нами подано в інтегрованому виді. До таких складових елементів автор відносить:

1) сукупність інститутів, організацій, закладів і установ різного рівня і статусу;

2) сукупність взаємозв'язків між формальними та неформальними інститутами; сукупність способів взаємодії різних організацій і суб'єктів господарювання; встановлену систему взаємодії суб'єктів економіки на основі інститутів; взаємодію різних господарських суб'єктів із метою реалізації їх можливостей;

3) спосіб встановлення порядку, який стабілізує економічну структуру і контролює відповідність загальноприйнятими нормами поведінки; систему упорядкування взаємовідносин і ролей суб'єктів та закріплення їх функцій відповідно до вимог традиційних та нових інститутів суспільства;

4) методологію впливу на формування інституційного середовища; сукупність інституційних важелів, стимулів і заходів, спрямованих на забезпечення ефективного розвитку певної сфери;

5) процес обміну інформацією та ресурсами між інститутами, що забезпечують закріплення норм і правил поведінки та діяльності цих інститутів і їх взаємодії з іншими інститутами зовнішнього середовища;

6) послідовність певних етапів та фаз, таких як: формування окремих інститутів; побудова їх структури; формування інституційного середовища; трансформація інститутів; регламент дій для досягнення поставлених цілей, який доведений до детальних процедур і закріплений в нормативних актах;

7) систему правових норм та принципів, узагальнених у законах, підзаконних нормативних та інших правових актах, правовій свідомості, за допомогою яких відбувається ефективний правовий вплив на відносини в суспільстві;

8) поєднання як правил так і організаційних структур: набір певних правил та норм, а також організацій, які реалізують ці норми і правила на практиці; законодавчу базу та сформовані на її основі ті чи інші інституційні структури: організації, асоціації, представництва, які визначають нормативно-правові засади функціонування та розвитку певної галузі чи сфери; сукупність органів і організацій, законодавчих і нормативних актів, методів управління і регулювання економіки, використовуваних державою тощо [10, с. 55 – 56].

Спираючись на значну роль організацій, яка визначалася класиками інституційної теорії та сучасними фахівцями, наукові доробки Федорчак О.[10], Дубини М.[2], Шпикуляка О. Г., Прутської О.О., Мазур Г. Ф.[1], Мороза В.[3], Сазонця І.Л.[11, 12]. можна надати наступне визначення інституційного механізму державного управління: «система, призначена для здійснення державного управління, яка охоплює: процес взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування та інших публічних установ та організацій, що впливають на формування і реалізацію державної політики; сукупність нормативно-правових актів, які регулюють зміст, процес формування і реалізації державної політики, неформальні норми і правила що діють в суспільстві, а також державну політику щодо функціонування, трансформації та експорту інститутів».

ВИСНОВКИ

В інституційній теорії значене місце відводилось організаціям як складовій інституційної системи. Під поняттям «організація» Д. Норт розумів політичні органи і установи (політичні партії, Сенат, міська рада, контрольне відомство), економічні структури (фірми, профспілки, сімейні ферми, кооперативи), громадські

установи (церкви, клуби, спортивні асоціації) і освітні установи. Таким чином організації є вагомою складовою неоінституційної теорії. З одного боку, вони були однією з основ становлення сучасних соціально-економічних систем, піднесення держав в світі та становлення нових, прогресивних форм державності. З іншого боку організації наддержавного регулювання, політичного, соціального, духовного, етичного характеру несуть в собі на теперішній час інститутотворчу функцію і надають світу нові правила та норми поведінки, в той час як організації корпоративні, інші із сфери бізнесу є суб'єктами інституційної сфери і підпорядковуються встановленим нормам та правилам.

Досліджуючи значення інституційної теорії в процесі становлення методології науки державного управління, основних положень інституційної школи в сфері державного управління, визначено такі риси інституціоналізму, що роблять його дієвим теоретичним інструментом у формуванні сучасних концепцій застосування механізмів державного управління в процесах трансформації суспільства, сфер його функціонування і, зокрема, в сфері організації охорони здоров'я, зокрема: застосування міждисциплінарного підходу до пізнання явищ та процесів, потужне використання статистичних даних та методів їх опрацювання, застосування еволюційної концепції до пізнання суспільних явищ, перехід до принципів методологічного холізму, необхідність соціального контролю над економікою, активна економічна і соціальна роль держави, визначено складові інституційного механізму державного управління та уточнено категорію «інституційний механізм державного управління».

Література.

1. Шпикуляк О. Г., Прутська О.О., Мазур Г. Ф. Інституціоналізм як методологія міждисциплінарного синтезу: еволюція сутності й базових концепцій. *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2014. №1. С. 12 – 19.
2. Дубина М.В. Теоретична основа інституціоналізму як наукового напрямку економічної науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. Вип. 27(1). С. 8-11.
3. Мороз В. Застосування наукового інструментарію інституціоналізму в межах науки державного управління: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2012. Вип. 1.- С. 42-48.
4. Романишина А.М. Вплив ідей «старої» історичної школи на становлення інституціоналізму. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 6. С. 36 – 39.
5. Горячук В.Ф., Жиленко-Паламарчук І.О. Історичні витоки та етапи формування інституціоналізму. *Економічні інновації* Випуск № 60. 2015. С. 91 – 98.
6. Дечишак Р. Наукові підходи до розуміння сутності поняття «політичний інститут». *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2015. Вип. 27. С. 9. – 14.
7. Д. Норт. Возвышение западного мира. *Вестник Санкт-Петербургского университета. Серия. Экономика*. 2007. Вип. 4. С. 10 – 25.
8. Даглас Сесил Норт. – URL: http://gallery.economicus.ru/cgi-bin/frame_right_newlife.pl?type=in&links=../in/north2/brief/north2_b1.txt&img=brief.gif&name=north2. (дата звернення 10.10.2019).
9. Усюк Т.В. Загальне та особливе у дефініціях теорії інституціоналізму. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 5 (8). С. 169–173.
10. Федорчак О. Інституційний механізм державного управління. *Ефективність державного управління*. 2017. ВИП. 1 (50). Ч. 1. С. 53 – 64.
11. Сазонець І.Л., Лещенко М.М. Державно-інституційне регулювання концентрації капіталу міжнародних та національних корпорацій. Рівне. Волин. обереги, 2017. 164 с.
12. Інституційна трансформація державного управління охороною здоров'я: Україна та іноземний досвід : колективна монографія / І. Л. Сазонець, В. І. Саричев [та ін.] ; за наук. ред. д. е. н., проф. І. Л. Сазонця. – Рівне : Волин. обереги, 2019. – 396 с.

References.

1. Shpykuliak, O. H. Prutska, O.O. and Mazur, H. F. (2014), "Institutionalism as a methodology for interdisciplinary synthesis: the evolution of essence and basic concepts", *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 1, pp. 12 – 19.
2. Dubyna, M.V. (2017), "Theoretical basis of institutionalism as a scientific field of economic science", *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, vol. 27(1), pp. 8-11.
3. Moroz, V. (2012), "Application of scientific tools of institutionalism within the science of public administration: theoretical and methodological aspect", *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy*, vol. 1, pp. 42-48.
4. Romanyshyna, A.M. (2014), "The influence of the ideas of the "old" historical school on the establishment of institutionalism", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 6, pp. 36 – 39.
5. Horiachuk, V.F. and Zhylenko-Palamarchuk, I.O. (2015), "Historical origins and stages of institutionalism formation", *Ekonomichni innovatsii*, vol. 60, pp. 91 – 98.
6. Dechyshak, R. (2015), "Scientific approaches to understanding the concept of "political institute"", *Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku*, vol. 27, pp. 9. – 14.

7. Nort, D. (2007), "The rise of the western world", *Vestnik Sank-Peterburgskogo universiteta. Serija Jekonomika*, vol. 4, pp. 10 – 25.
8. Daglas Sesil Nort, available at: http://gallery.economicus.ru/cgi-bin/frame_rightn_newlife.pl?type=in&links=./in/north2/brief/north2_b1.txt&img=brief.gif&name=north2. (data zvernennja 10.10.2019).
9. Usiuk, T.V. (2011), "General and specific in the definitions of the theory of institutionalism", *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 5 (8), pp. 169–173.
10. Fedorchak, O. (2017), "Institutional mechanism of public administration", *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1 (50), part. 1, pp. 53 – 64.
11. Sazonets, I.L. and Leshchenko, M.M. (2017), *Derzhavno-instytutsiine rehuliuвання kontsentratsii kapitalu mizhnarodnykh ta natsionalnykh korporatsii* [State-institutional regulation of concentration of capital of international and national corporations], Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine, P. 164.
12. Sazonets, I. L. and Sarychev, V. I. (2019), *Instytutsiina transformatsiia derzhavnoho upravlinnia okhoronoiu zdorovia: Ukraina ta inozemnyi dosvid* [Institutional transformation of public health management: Ukraine and foreign experience], Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine, P. 396.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2020 р.